

TWEE INSPIRERENDE BOEKEN

over poëzie

Na zo'n vijf jaar voor de klas betrap ik mezelf erop dat het steevast al ver in het schooljaar is wanneer ik het in de klas voor het eerst over poëzie heb. Ik herinner me nog hoe hard ik schrok toen een leerling me vroeg: mevrouw, wat is poëzie eigenlijk? Op zo'n vraag kan je natuurlijk een heel poëtisch antwoord formuleren, maar hij bedoelde het toen net heel praktisch. Lange tijd wist ik niet hoe ik het thema poëzie in mijn lessen moest behandelen. Een paar nascholingen en wat leestips later, besloot ik om poëzie te geven wat het vraagt: een rustig momentje bij de start of op het einde van de week. De leerlingen mogen dan even achterover leunen, de taal rustig laten binnensijpelen en er achteraf even over praten – meer hoeft het niet te zijn. In deze bijdrage wil ik het hebben over twee boeken die me hebben geholpen om tot dat inzicht te komen.

Heleen Rijckaert

In *Verlichte gedichten* (Acco) vond ik dankzij Joris Denoo de bevestiging van mijn idee dat je poëzie niet hoeft stuk te praten. Naast handvaten om een gesprek met leerlingen over poëzie aan te knopen, vind je in het boek ook heel wat ideeën om taalbeschouwelijk en vanuit een realistische context met poëzie aan de slag te gaan. Laat dat nu net een aanpak zijn die bij mijn leerlingen het best aanslaat. Hoe kan je een gedicht interpreteren vanuit een communicatieve situatie? Lezen we het gedicht vanuit het standpunt van de dichter, de zender? Lezen we het gedicht vanuit de lezer, de ontvanger? Of laten we die communicatieve situatie los en lezen we het gedicht gewoon op zichzelf? Ook andere typische taalbeschouwingstema's zoals woordvormingsprincipes, teksttypes en zelfs het palindroom komen aan bod. Op die manier vormt

poëzie een mooie aanvulling op een les taalbeschouwing. Verder wordt in het boekje ook gefocust op poëzie als genre door aandacht te schenken aan ritme, rijm en vorm- en klankpoëzie. Per onderdeel krijg je concrete gedichten en leestips voorgeschoteld. Je kan dus kant-en-klare lessen uit het boek plukken. Voor wie zoekende is naar manieren om poëzie op een efficiënte manier te behandelen in de les, zonder afbreuk te doen aan het genre, is dit boekje echt een aanrader. *Verlichte gedichten* is vooral bedoeld voor jongeren van 9 tot 14 jaar, maar dankzij de heldere taal kan het zeker ook gebruikt worden voor leerlingen van de tweede graad in minder talige richtingen.

Ellen Deckwitz leerde me met het boek *Olijven moet je leren lezen* (Atlas Contact) dat je bij het behandelen van poëzie het

'moeten' het best kunt laten varen en je enige doel misschien moet zijn om je leerlingen eens te laten genieten van een gedicht. In 23 korte hoofdstukken met titels als 'Kan poëzie troosten?' en 'Waarom rijmen er tegenwoordig zo weinig gedichten?' krijg je heldere inzichten over poëzie als genre. Je gaat als het ware *back to basics* en neemt je leerlingen van nul mee in het genre. Om dit boek in te zetten in de les, is er echter nog een vertaalslag nodig. Omdat er aan elk hoofdstuk een gedicht is gekoppeld, heb je wel meteen een voorbeeld om de vraag aan op te hangen. Qua doelgroep denk ik hier veeleer aan een derde graad of aan het hoger onderwijs. Je zou je leerlingen of studenten elk een hoofdstukje kunnen laten behandelen, en hun vragen om er zelf nog bijkomend voorbeeldmateriaal bij te zoeken.

Over de auteur

HELEEN RIJCKAERT

is leerkracht Nederlands en mentor/coach op HTI Sint-Antonius.

Olijven moet je leren lezen (2016) van Ellen Deckwitz is verschenen bij Atlas Contact. *Verlichte gedichten* (2017) van Joris Denoo is verschenen bij Acco.